

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

GRAFİK VE FOTOĞRAF

İLETİŞİM ARAÇLARINDA FOTOĞRAF

ANKARA, 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilir.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. İLETİŞİM ARAÇLARINDA FOTOĞRAF KULLANIMI.....	3
1.1. İletişim Araçları.....	3
1.2. İletişim Araçlarında Kullanılan Grafik Elemanlar.....	7
1.2.1. Çizgi, Renk.....	8
1.2.2. Tipografi.....	8
1.2.3. Fotoğraf.....	9
1.2.4. İllüstrasyon.....	9
1.3. Fotoğrafın Kullanım Alanları(Sektör)	10
1.4. İletişim Araçlarında Fotoğrafın Yeri ve Önemi.....	11
1.5. Türkiye ve Dünyada İletişim Araçlarında Fotoğraf Kullanımı	12
1.6. Basında Fotoğraf Kullanımı	13
1.6.1. Önemi	14
1.6.2. Basın fotoğrafçılığı.....	14
1.7. Tanıtım(Reklâm) Araçlarında Fotoğraf	15
1.7.1. Tanıtım Araçları	15
1.7.2. Tanıtım Araçlarında Fotoğraf Kullanmanın Önemi	15
1.7.3. Tanıtım Fotoğrafçılığı	16
1.8. Televizyon ve Sinemada Fotoğrafın kullanımı.....	16
1.8.1. Fotoğraftan Hareketli Görüntüye Geçiş	16
1.8.2. Televizyon ve Sinema Sektörü.....	16
1.8.3. Sinemada Fotoğraf	18
1.8.4. Televizyonda Fotoğraf	19
1.9. İnternet Ortamında Fotoğrafın Kullanımı.....	19
1.9.1. Bilgisayar Ortamında Görsel iletişim.....	19
1.9.2. İnternet Ortamında Görüntü ve Fotoğraf Kullanımının amacı	20
1.9.3. Fotoğrafın İnternete Aktarılması.....	21
1.9.4. İnternette Fotoğrafın Sunuluşu ve Satışı(Telif hakları).....	21
1.9.5. Fotoğraf Kullanarak Web Sitesi Tasarım	22
UYGULAMA FAALİYETİ	23
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	25
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	26
2. FOTOĞRAFIN KULLANIMI İLE İLGİLİ YASALAR VE TELİF HAKLARI.....	26
2.1. Fotoğraf Kullanmada Etik Anlayış.....	26
2.2. İlgili Yasalar	27
2.3. Telif Hakları	28
2.3.1. Fotoğrafta Telif Hakları	28
2.3.2. Fotoğrafçılıkta Telif Haklarının Kullanımı	28
UYGULAMA FAALİYETİ	30
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	32
MODÜL DEĞERLENDİRME	33
CEVAP ANAHTARLARI.....	34
KAYNAKÇA.....	35

AÇIKLAMALAR

KOD	213GIM078
ALAN	Grafik Ve Fotoğraf
DAL/MESLEK	Ortak Alan
MODÜLÜN ADI	İletişim Araçlarında Fotoğraf
MODÜLÜN TANIMI	İletişim araçlarında kullanılan grafik tasarım elemanlarından fotoğrafın kullanım kapsamını ve özelliklerinin, tasarımdaki yeri ve önemi ile telif hakları kanununun anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	İletişim araçlarında fotoğraf kullanmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Gerekli ortam sağlandığında, fotoğraf kullanımı ile ilgili yasaları ve iletişim araçlarında fotoğraf kullanımını doğru olarak analiz edebileceksiniz. Amaçlar: <ol style="list-style-type: none">1. Gerekli ortam sağlandığında, iletişim araçlarında kullanılan grafik elemanlar, iletişim araçlarında fotoğrafın yeri ve önemi ile iletişim araçlarında fotoğraf kullanımı ile ilgili doğru analizler yapabileceksiniz.2. Gerekli ortam sağlandığında, iletişim araçlarında fotoğraf kullanımda telif haklarının neler olduğunu bilerek yasal çerçeveye uygun davranabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam Atölye ortamı, fotoğrafçılık atölyesi, bilgisayar ortamı, müzeler, sanat galerileri. Donanım Slayt makinesi ve ilgili slaytlar, bilgisayar, projeksiyon makinesi, ilgili VCD-DVD'ler, yazılı-basılı ve görsel belgeler, röprodüksiyonlar (tıpkı-bastımlar), tepegöz, atölye ortamı vb.
ÖLÇME VE DEĞERLERDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kazandığı bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmeniniz modül sonunda size ölçme aracı uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Grafik ve Fotoğraf alanı güçlü bir beyin ve yaratıcı zekayı gerektiren bir alandır. Hızla değişen ve gelişen dünyanın ritmine ulaşabilmek ve gerisinde kalmamak için güçlü bir donanıma sahip olmak ve bu donanımı ayakta tutabilmek için önce iyi bir izleyici sonra da uygulayıcı olmak gereklidir.

Yaratıcı zekâ; tasarımların meydana getirilmesinin en ekonomik yoludur. İnsanın teknoloji ve sanatı inanılmaz bir yaratıcılıkla kullanması ancak sanat eğitimi ile olur. İçimizde varolan yeteneğin eğitilmiş kişiler tarafından doğru beslenerek en üst seviyelere ulaşması mümkündür.

Unutulmamalıdır ki hiçbir tasarım estetik kaygılar düşünülmeden tasarlanmaz. Fotoğrafta da hangi alanda olursa olsun bu kaygılar taşınarak sanatçı deklanşörüne basar. Her sanatçının çevreyi anlayışı ve eserlerine yansıması farklıdır. Sanatçıyı diğer insanlardan ayırt eden en önemli özelliği her şeye karşı duyarlı oluşudur.

Bu modülde, araştırma, eleştirme, eseri kavrama, anlama, analiz-sentez yapma, tamamlama, düzeltme, kıyaslama, problemi çözme, ayırt etme ve anlam bütünlüğüne ulaşırma, yeni tasarımlar yapma, ufkunu geliştirme gibi işlevler söz konusudur.

Bu eğitimle birlikte sanat eserleri ile bağlantı kurabilecek, sanat yardımı ile kendini anlatabilecek ve üretebileceksiniz. Evrensel bir dil olan sanat olgusunu anlayacak, hissedecek daha da önemlisi biz sanatçılara özgü bir yetenekle görünür kılacaksınız.

Bu modülle çağdaş sanat akımlarından biri olan fotoğrafı öğrenirken; uygulama esaslarını ve kanunlarını dönemlere ait eserlerin incelemesini yapabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Gerekli ortam sağlandığında, iletişim araçlarında kullanılan grafik elemanlar, iletişim araçlarında fotoğrafın yeri ve önemi ile iletişim araçlarında fotoğraf kullanımı ile ilgili doğru analizler yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Görsel iletişim araçlarında kullanılan (televizyon, gazete, dergi, afiş, ürün ambalajları, broşür vb.) fotoğraflardan farklı ve estetik bulduğunuz bir çalışmayı sınıf ortamında arkadaşlarınızla inceleyiniz ve tartışınız.

1. İLETİŞİM ARAÇLARINDA FOTOĞRAF KULLANIMI

1.1. İletişim Araçları

İletişim tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanın var olması ile ortaya çıkan iletişim olgusunun temelinde, paylaşma ihtiyacının giderilmesi yatar. İlk çağ insanların mağara duvarlarına yaptıkları resimler, ressamın tuvalinde yansıttığı renk ve biçimler, bestecinin notaları kullanarak duygularını hissettirmesi, sinema, tiyatro, dans sanatında beden dilini ve diyalogları kullanarak görsel iletişimin sağlanması; hepsi paylaşma duyulan ihtiyacı gidermek için kullanılan iletişim yöntemleridir. İnsanlar paylaşımında bulunurken iletişim araçlarından da yararlanırlar.

Daha detaylı bilgi için İletişim Süreci ve Türleri Modulünden yararlanabilirsiniz.

Teknolojik gelişimin tabii sonucu olarak gelişen ve elektronikleşen iletişim araçları, iletişimde sürat ve kolaylık sağlamakla kalmamış; aynı zamanda iletişimi, kitle iletişimine çevirmiştir.

İletişim araçları, genel bir tanımla''kitlesele bir boyutta ileti dağıtabilen araçlar'' olarak tanımlanabilir.

İletişim araçlarına kronolojik açıdan bakıldığında;

- Mağara duvarlarına yapılmış grafiksel resimler,
- M.Ö 3000 civarında Mısırdaki HİYOROGLİF adı verilen yazı sistemi bulundu. Bu yazılar insan hayvan ve eşya şekillerinden ve bazı sembollerden oluşmaktaydı,
- M.Ö 1300 Civarında Mezopotamya’da (Bugünkü Suriye ve Irak toprakları) ilk alfabenin kullanıldığı bilinmektedir,
- M.S 1045 Mısırlılar tarafından bulunan papirus adlı kağıdı geliştiren Pİ CHENG adlı mucit ilk kez Çince matbaa harflerini icat etmiş ve kitap basmıştır. Daha sonraları 1645Avrupada Gutenberg adlı mucit matbaa makinesini icat etmiştir.
- 1820 yılında Danimarkalı OERSTED adındaki bilim adamının elektromanyetik akımı keşfetmesiyle günümüzde kullanılan modern iletişim araçlarının temel çalışma prensipleri doğmuştur.
- 1826 da günümüzde en yaygın iletişim araçlarından biri olan Fotoğraf Fransız NIEPCE tarafından bulunmuştur.
- 1936 da İngiliz Cooke ve arkadaşı elektrikli telgrafı icat ettiler.
- 1843 de Amerikalı bilim adamı kendi adı olan ve (.) ve (-) lerden oluşan MORS alfabesini icat etmiştir. Böylece Fransızca’da “Uzaktan Yazma” denilen Telegraph Telgraf aleti herkes tarafından kolay kullanılabilir hale gelmiştir.
- 1867 yılında Amerikalı politikacı ve mucit SHOLES ilk daktilo makinesini icat etmiştir. Bu makine yazıyla iletişimde devrim yaratmıştır.
- 1876 Yılında Amerika’da sağır okulunda öğretmenlik yapmakta olan ve bu arada ses üzerine araştırmalar yapan İskoçya asıllı araştırmacı A.Graham BELL elektrik telleri üzerinden ilk insan sesini iletmeyi başarmış ve bu aletin adına Tele-Phone: Telefon yani “Uzaktan Konuşma” adını vermiştir. BELL ile yardımcısı Watson arasında 10 Mart 1876 da odadan odaya gerçekleşen bu buluş modern iletişimin başlangıcı sayılmaktadır.
- 1877 yılında Amerikalı araştırmacı EDİSON FonoGraf denilen ve ses kaydetmeye yarayan ilk aleti icat etmiştir. İlk kez köpeğinin sesini kaydettiği bu cihaz günümüzde kasetçaların ve CD çaların temelini yaratan buluş olmuştur.
- 1894 de Fransız LIMUERE kardeşler ilk sinema makinesini icat etmişlerdir. Böylece görüntünün kayıt edilmesi, saklanması ve yeniden gösterilmesi imkanı hale gelmiştir. Bu buluş iletişimde devrim sayılmaktadır.
- 1896 yılında İtalyan MARCONİ ilk mors alfabesiyle yaptığı Radyo yayını başarmıştır. (Daha sonra 1901’ de ilk okyanus aşırı radyo yayını yapılmıştır. 1907 yılında ise Kanadalı FESSENDEN adındaki bilim adamı insan sesiyle ilk radyo yayını yapmıştır.)

- 1922 yılında KORN adlı Alman bilim adamı elektrik tellerinden fotoğraf gönderebilen ilk fax makinesini icat etmiştir.
- 1926 yılında Logie BAIRD adındaki İskoçyalı bilim adamı insan yüzünün görüntüsünü radyo dalgalarıyla çok uzaklara gönderebilen ve Tele-Vision: Televizyon denen ve “Uzaktan Görme” anlamına gelen aleti icat etmiştir.
- 1936 yılında İngiltere de ilk kez siyah beyaz TV yayınları BBC tarafından başlatılmıştır.
- 1938 yılında CARLSON adındaki Amerikalı bilim adamı PhotoCopy: Fotokopi cihazını icat etmiştir.
- 1946 yılında Amerikalı J.ECKERT ve arkadaşı MAUCHLY adlı bilim adamları askeri amaçlı hesaplar yapmak için dünyanın ilk bilgisayarını icat etmişlerdir. ENIAC adını verdikleri bu bilgisayar 30 ton ağırlığında ve 4 apartman dairesi büyüklüğünde olup içinde 18 000 elektronik tüp (Lamba) bulunmaktaydı. Bu alet günümüzde kullanılan modern bilgisayarların babası sayılmaktadır.
- 1962 yılında Amerikalılar dünyanın ilk iletişim uydusu olan TELSTAR'ı uzaya fırlatmışlardır. Bu uyuyla kıtalar arası Telefon konuşmaları Telefax Telex haberleşmeleri ve TV -Radyo yayınları yapılması olanaklı hale gelmiştir.
- 1970'li yıllarda Amerika'da üniversiteler arası bilgi iletişimde kullanılmak üzere ARPA denilen yeni bir iletişim sistemi gerçekleştirilmiştir. Bu sistemle ayrı şehirlerdeki bilgisayarların birbirlerine bağlanabilmeleri mümkün olmuştur. 1974'de bu iletişime standart getirilmiş ve adına TCP/IP protokolü denmiştir. Aynı yıllarda Amerika'da IBM şirketi bilgi depolamada ve bunun farklı makinelerde kullanılmasını sağlayan ve Floppy denilen disketleri icat etmiştir.
- 1981 Amerika'da IBM şirketi ilk kişisel bilgisayar denilen ve bugün iletişimde devrim sayılan PC adını verdiği bilgisayarı üretmeye başladı.
- 1982 de Hollandalı PHILIPS ve Japon SONY şirketleri Compact Disk (CD) denilen aleti üretmişlerdir Bu cihazlar çok düşük seviyeli LAZER ile çalışmaktadırlar.
- 1983 de Amerikalı MicroSoft firması günümüzde de hala kullanılmakta olan ve iletişimde çığır açan Windows adını verdiği yazılım sistemini icat etmiştir.
- 1985 yılında Amerika'da kullanılmakta olan iletişim sisteminin adı INTERNET adıyla değiştirilmiştir. (Internet bilgi otobanı anlamına gelmektedir.)
- 1990 yılında yaşadığımız çağa adını veren ve iletişimde bu gün son nokta olan WWW yani Word Wide Web icat edilmiştir.

En etkili iletişim türü görsel iletişimdir. Görsel öğeler yardımı ile iletişimi olduğundan daha etkili hale getirmek mümkündür. Bu öğeler; renk, çizgi, yazı, illüstrasyon, fotoğraf vb. elemanlardır. Çevremizde görme duyusu ile algıladığımız ve anlamlandırdığımız her şey görsel iletişimi oluşturur. Görsel iletişim araçları aşağıda kısaca açıklanmıştır.

➤ **Televizyon:**

Televizyon hayatımıza 19.yy da girmiştir. Bununla beraber büyük kitlelere ulaşmak mümkün olmuştur. Günümüz koşullarına uygun düşünecek olursak iletişimde söz sahibi olacak en önemli araç televizyondur. Kitlelere aynı anda ulaşabilen bu sihirli kutu büyük gurupları yönlendirebilir. Görüntü istenilen mesajı vermede büyük kolaylık sağlayan etkili bir yöntemdir.

➤ **Gazete, dergi, kitap:**

Gazete, dergi ve kitap; iletişim sürecinde meydana gelen değişme ve gelişmeleri toplumlara aktarma amacıyla yayımlanan basılı iletişim araçlarıdır. Bu iletişim araçları teknoloji ile birlikte daha modern hale gelmiştir. İletişim araçlarında yer alan grafik tasarım elemanları ile(fotoğraf-illüstrasyon-karikatür, çizgi, renk vb.)sektör daha renkli ve dikkat çekici olmuştur

➤ **Internet:**

Internet, İngilizce Interconnected Networks'un (kendi aralarında bağlantılı ağlar)kısaltılmasıdır. Internet , çok protokollü bir ağ olup birbirine bağlı bilgisayar ağlarının tümü olarak da tanımlanabilir.

Belge, resim, reklam, iletişim gibi pek çok alanda bilgiye ulaşmanın mümkün olduğu elektronik bir kütüphane gibidir.

➤ **Afiş:**

Basılı duvar araçlarının geçmişi 15.yy dayanır. Afiş bir mesajı iletme veya bir ürünü tanıtmak amacıyla hazırlanan ve karşımıza hemen hemen her an çıkabilecek bir iletişim aracıdır. Bugüne kadar afiş konusunda yapılan afiş tanımlarında genellikle “tanıtma ya da reklâm amacıyla hazırlanmış yazılı ve resimli grafik sanatı ürünüdür.” tanımı kullanılmıştır.

Tasarım ya da sanat kaygısı eşit ağırlıkta olan grafik ürünlerdir. Sokaktaki insana en yakın olarak afiş sanatı kabul edilir.

Resim1.1:

➤ **Broşür;**

Tanıtım ya da reklâm amaçlı hazırlanmış el ilanlarına broşür denir. Birçok amaç için ve çeşitli sektörlerde kullanılan broşürler vardır. Broşürleri dikkat çekici hale getirmek amacıyla çeşitli tasarımlar yapmak mümkündür. Bu şekilde ilgili ilgisiz kitlelere ulaşmak imkanı doğar. Broşür yalnızca amaca yönelik bir iletişim aracıdır.

➤ **Bilbordlar;**

Tanıtım ya da reklâm amaçlı hazırlanmış çevre tanıtım araçlarıdır. Afışten sonra her yerde karşımıza çıkabilecek farklı büyüklükleri olan ve daha dikkat çekici tasarımlardır.

Daha detaylı bilgi için Kitle İletişimi Modülünden yararlanabilirsiniz.

1.2. İletişim Araçlarında Kullanılan Grafik Elemanlar

İletişimde sözel öğeler ne kadar önemli ise, görsel öğeler de o kadar önemlidir. Hatta görsel öğelerin çizimlerin, fotoğrafların, yazı stillerinin iletişim eylemini, sözcüklerden çok daha kolay ve çarpıcı bir biçimde hedef kitleye ulaştırdığını söyleyebiliriz. Görsel öğeler özellikle okur-yazar oranının düşük olduğu toplumlarda mesaj iletimi açısından çok daha önemlidir.

İletişim araçlarında kullanılan grafik tasarım elemanları ve tasarım ilkelerine aşağıda kısaca değinilmiştir.

1.2.1. Çizgi, Renk

Görsel iletişim araçlarından; afiş, broşür, bilbord vb. çalışmalarında mutlaka yer alan tasarım elemanlarıdır. Çizgi kullanım amacına göre bakıldığında; bölme, ayırt etme, dikkat çekme vb. alanlarda tasarım içinde kullanılabilir.

Renk ise; tasarımın olmazsa olmaz ilkesidir. Rengi kullanırken dikkat edilmesi gereken kısımlar;

- Dikkat çekmek istenen konuya uygun renk seçilmeli,
- Diğer tasarım elemanlarını geri plana atmamalı,
- Tasarıma destek olmalı,
- Çok fazla renk kullanmaktan kaçınmalı,

Resim1.2:

1.2.2. Tipografi

Her bireyin hayatında tipografinin yani yazının yeri mutlaka vardır. Yazı karakterlerinin iki boyutlu bir yüzeye yerleştirilmesi sanatına- tasarımına “tipografi” denir. Yazı kullanım alanına göre değişiklik gösterir.

Yazıyı kullanırken şunlara dikkat edilmelidir;

- Yazı kullanıldığı alana göre ölçülendirilmeli,
- Okunaklı olmalı,
- İlgi çekici olmalı
- Hitap ettiği kitleye uygun dille yazılmış olmalı,
- Düzenli bir kompozisyon ile yerleştirilmeli,
- Yazı ile görsel denge arasındaki uyum iyi kurulmalı
- Göz, bilgi akışına göre zorlanmadan sayfadaki hareketi takip edebilmeli

İletişim araçlarında, dolayısıyla da tasarım araçlarında yazının yeri çok büyüktür.

1.2.3. Fotoğraf

Fotoğraf günümüze değin birçok aşamadan geçmiştir. Bu aşamalar teknoloji ile doğru orantılı olarak meydana gelmiştir. İletişim araçlarında kullanılan fotoğraf; bir haberi desteklemek, konuyu daha açık ve dikkat çekici hale getirmek, ilgi çekmek, sanat amacı gütmek, anı dondurmak, kurumsal alanlarda kullanmak vb. birçok alanda yer alır.

Daha detaylı bilgi için Fotoğraf Makineleri ve Haber Fotoğrafı Çekmek Modüllerinden yararlanabilirsiniz.

1.2.4. İllüstrasyon

Resimleme veya illüstrasyon (İngilizce illustration), en kısa açılımı ile konu anlatan resimdir. Şekilden ziyade nesneye dikkat çeken bir çizim, resim, fotoğraf veya herhangi bir sanat eseridir. Amacı, sanattan ziyade, bir konuyu anlatmaya yardımcı olmaktır.

Resim1.3:

Antik mağara resimlerinden, günümüzde gazetelerde çizilen karikatürlere kadar farklı illüstrasyon örnekleri vardır. Grafik sanatların bir koludur.

Grafik sanatının önemli elemanlarından biri de illüstrasyondur. İllüstrasyon sanatçının çevreyi olayları yorumlama gücüne bağlıdır. Tasarımla ilintili olması konu bütünlüğünü sağlaması ve mesajı

İletmesi konusunda illüstrasyonun görevi büyüktür. Daha çok çocuk kitaplarında ya da fantastik kurgularda illüstrasyona yer verilir.

1.3. Fotoğrafın Kullanım Alanları(Sektör)

İletişimin olduğu her alanda fotoğraf faaliyet göstermektedir. Sektör olarak bakıldığında ne kadar geniş bir alana sahip olduğu daha da iyi anlaşılacaktır. Fotoğrafın kullanıldığı alanları sıralayacak olursak;

- **Reklâm sektörü;**
 - Afiş
 - Broşür
 - Bilbord
 - Ambalaj
- **Medya sektörü;**
 - Televizyon
 - Gazete
 - Dergi
 - İnternet
- **Elektronik iletişim sektörü;(İnternet)**
 - Bilgi içerikli siteler
 - Kişi veya kuruma ait siteler
- **Moda sektörü**
 - Katalog çekimleri
 - Arşiv çekimleri
- **Atölye sektörü(fotoğrafçılar)**
 - Porte(vesikalık) çekimler
 - Serbest çekimler

- **Turizm sektörü**
 - Afiş
 - Broşür
 - Bilbord
 - Katalog
- **Eğitim sektörü**
 - Kitap, dergi vb.

Bu saydığımız sektörlerle sağlık, spor, amatör ya da sanatçıların belli amaçlara yönelik yapmış olduğu sanatsal içerikli fotoğrafları da ekleyebiliriz. Fotoğraf iletişimde hakkı olduğu yeri bulmuş bir iletişim aracıdır.

Fotoğraf yalnızca görsel bir araç değil, iletişimi doğrudan destekleyen bazen sözcüklerin önüne geçen bir sanat ögesi olmuştur.

1.4. İletişim Araçlarında Fotoğrafın Yeri ve Önemi

İnsan doğası gereği gördüğüne daha kolay inanır. Görselliğin bu kadar önemli olması iletişim araçlarında fotoğrafı vazgeçilmez kılmıştır.

Fotoğrafın yer verildiği iletişim araçlarından bazıları; gazete, dergi, kitap, afiş, broşür, ambalaj vb.

Fotoğraf bilgi ve belge niteliği taşıdığı için her türlü konu ve durum için etkili bir araçtır. Örneğin; gazetelerde fotoğraf bazen haberin tamamlayıcı ögesi olmanın da ötesinde asli bir unsur haline gelebilmektedir. Fotoğrafın kitlesele özelliği sadece gazete ile sınırlı değildir. Sokaklarda kullanılan reklam ve tanıtım araçlarında fotoğraf görsel anlatım gücüyle kitlelere mesaj ulaştırmada etkili bir şekilde kullanılmıştır. Sinema ve tiyatrunun halka duyurulmasında, çeşitli mesajların verilmesinde hayatın her alanında fotoğrafın varlığı hissederiz.

İletişim araçlarında fotoğrafın yeri; iletilmek istenen mesajı görsel iletişim araçlarından biri olan fotoğraf ile somut hale getirmektir. Doğru çekilmiş her fotoğraf mesajı iletmede başarılı olur.

İletişim araçlarında fotoğrafı kullanmanın önemini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Görsel iletişimde köprü olması,
- Kültürler arasında iletişimi kolaylaştırması,

- Tarihi olaylara ışık tutan, bilgi ve belge niteliği taşıması,
- Kullanıldığı iletişim aracına estetik boyut katması,
- Konuya dikkat çekmede etkili olması,
- İlgi ve merak uyandırması,
- Bilgi vermesi,

1.5. Türkiye ve Dünyada İletişim Araçlarında Fotoğraf Kullanımı

Dünyanın her yerinde anlaşılın tek ortak dil olan fotoğraf bütün uluslar ve kültürleri bir araya getirerek insan ailesini birbirine bağlar. Fotoğraf bir iletişim belgesidir. İnsanoğlunun, insanlığın ve insanlık dışılığın görgü tanığıdır.

İletişimde bu denli öneme sahip fotoğraf teknoloji ile birlikte hayatın vazgeçilmez parçası olmuştur.

Fotoğrafın iletişim araçlarında kullanım sürecini kısaca şu şekilde sıralamak mümkündür.

- İlk fotoğrafı **Joseph Niepce** çekmiştir. Niepce, penceresinden evinin görünümü fotoğraflamış(1826), böylelikle fotoğraf iletişim sürecine dâhil olmuştur.
- Fotoğrafın basılı medyada ilk kez kullanıldığı 1848 tarihli Saint-Maur sokağındaki barikatları gösteren fotoğraftan bu yana, fotoğraf yazılı basının ayrılmaz parçası haline gelmiştir.
- Önceleri fotogravür tekniği ile sınırlı olarak yeniden üretilen fotoğraf, daha sonraları matbaa tekniğinin gelişmesi, özellikle de half-tone adı verilen fotoğraf baskısı tekniğinin gelişmesi ile yaygınlaşmıştır
- 1902 yılında da Arthur Korn isimli Alman bir bilim adamının foto-telgraf konusundaki çalışmasının başarısı ardından, 1907 yılında Berlin ve Paris arasında kurulan ilk foto-telgraf hattı ile fotoğrafın kitlesel kullanımını kökten bir biçimde değiştiren bir dönüşüm yaşanır. Bu gelişmenin ardından çok sayıda fotoğraf, sınırların ötesine eş zamanlı olarak yayılmaya başlamıştır.
- 1914 yılında Lyon Fuarını açan Başkan Pioncare'nin fotoğrafları gazetede bu teknoloji kullanılarak yayınlanır.
- Fotoğrafın kitlesel tüketim aracı olarak daha geniş bir alana yayılması Birinci Dünya savaşı ile gerçekleşmiştir.
- 1930'lu yıllarda Vogue, Harper's Bazaar, Excelsior gibi özel, genellikle moda ağırlıklı dergilerin yayın hayatına başlaması, sadece haber fotoğrafına değil aynı zamanda bu alan dışındaki fotoğraf talebini karşılamayı da gerektirmiştir.

- 1930'lu yıllarda özellikle Almanya'da artan fotoğraf talebi üzerine, iki fotoğraf ajansı kurulur.
- Microsoft'un pazara girmesi ile fotoğraf sanal iletişime dahil olmuştur.

Teknolojik gelişmeler birçok alanda kolaylıklar sağlarken sanatsal açıdan bakıldığında bu gelişmeler pek olumlu olmamıştır. Bugün fotoğrafın seri üretimle toplumun her kesimi tarafından kolaylıkla elde edilebilecek bir ürün olması sanattan çok zevk için kullanılır bir hale gelmesine neden olmuştur. Günümüzde photoshop ve benzeri grafik programlar kullanılarak, kolaj, montaj görünümünde işler ve rötuş bilgisayarda kolaylıkla yapılabilmektedir. Bu gelişmeler fotoğrafa olan güveni sarsmış, fotoğrafın inandırıcılığını ve güvenilirliğini azaltmıştır.

Görselliğin her şeyin önüne geçtiği günümüzde geniş kitleler tarafından her gün tüketilen fotoğraf, bireyleri yönlendirmede ve etkilemede etkili bir iletişim aracı olma özelliğini korumaktadır. Gazete, dergi, afiş, internet gibi birçok yerde karşımıza çıkan fotoğrafı kullanırken birtakım kültürel ve ahlaki kuralların dışına çıkıldığı bunun göz ardı edildiği görülmektedir. Şiddetin, cinselliğin, kadın bedeninin bir meta olarak kullanıldığı fotoğraflar maalesef fotoğraf sanatına ve sanatçısına bakışı değiştirmiştir.

1.6. Basında Fotoğraf Kullanımı

Çağdaş olarak yayınlanan ilk gazete, 1605'te Anvers'de Fransızca ve Flaman dillerinde, 1609'da Strasbourg'da Alman dilinde yayınlanmıştır. Türkiye de basının tarihi gelişimi ise ilk olarak Osmanlı döneminde izinsiz ve sansürlü fotoğrafı kitap ya da gazete yayını II. Meşrutiyet'in ilanından sonra gerçekleşebilmiştir. 1 Eylül 1908 tarihli "Millet", Sultan Abdülhamid'in portre görüntüsünü yayınlayan ilk gazetedir. O dönemde 30 kadar resimli dergi olmakla birlikte, sadece Servet-i Fünun, bazen koyu bir edebiyat bazen de magazin yoğunluklu içeriğiyle fotoğraf yayınlatabilen tek dergi olarak yaşamını 40 yıl sürdürmeyi başarmıştır.

Gazete ve dergilerde okurun ilk yaptığı iş ana başlıklara ve fotoğraflara göz atmaktır. Gazete ve dergilerde kullanılan fotoğraflar bir olayın iletişim yoluyla gerçek imgele ulaşmasını sağlamaktır. Bir gazete hiçbir zaman fotoğrafsız çıkmaz. Çıkarsa bülten niteliğinden kurtulamaz. Ülkemizde yayınlanan yazılı basın ürünleri incelendiğinde gazete ve dergilerin yayın politikalarının fotoğraf kullanımına da yansıdığı görülmektedir. Bu etki hem içeriksel olarak hem de kullanılan fotoğraf sayısında farklılıklar göstermektedir. Fikir gazeteleri ve ciddi haber dergilerinde kullanılan fotoğrafların sayısı ve kullanım boyutları daha sınırlı iken kitle gazetelerinde ve moda, gezi vb. konulu dergilerde çok miktarda görsel malzeme kullanıldığı görülmektedir.

Daha detaylı bilgi için Basında Fotoğraf Kullanımı Modülünü inceleyebilirsiniz.

1.6.1. Önemi

Basında fotoğraf kullanmanın önemi;

- Fotoğraf yoluyla dikkat daha çabuk çekilir, okuyucunun habere ilgisi artar. Yapılan bir araştırmada ulusal bir gazetenin her basımında küçük veya büyük ebatta 150–400 fotoğraf kullanabildiğini ortaya çıkmıştır. Bu durum fotoğrafın haber sunumunda ne denli önemli bir yere sahip olduğunu kanıtlamaktadır.
- Basında kullanılacak iyi bir fotoğrafın kim, nerede, ne zaman, nasıl, ne, neden sorularını cevaplandırması gerekmektedir. Haber fotoğrafı sıralanan sorulara yanıt verebilecek nitelikte olmalıdır. Bu nedenle yazılı basın kuruluşları habere ait fotoğrafı yayınlayabilmek amacıyla bünyelerinde foto muhabirleri istihdam etmekte, diğer kuruluşlardan, ajanslardan ve bağımsız çalışan gazetecilerden fotoğraf satın alabilmektedir.
- Sayfa üzerinde fotoğrafın ebadı çok önemlidir. Çok küçük kullanılan fotoğraflar dikkat çekmez haberi okutmaz.
- Kullanılacak fotoğraf seçilirken fotoğrafın netliği ve konuya hâkimiyeti dikkate alınmalıdır. Yazılı basın kuruluşları haber fotoğrafı yayınlarken bazen fotoğrafın kalitesinden ödün vermek zorunda kalabilmektedirler. Çünkü burada asıl amaç haberi en iyi yansıtan karenin haberle birlikte sunulmasıdır.
- Kullanılan fotoğrafların teknik olarak çok iyi nitelikte olması şartı da yayınlanabilmesi için her zaman gerekli değildir. Haberin fotoğrafla birlikte kullanılmasının zorunlu olduğu durumlarda teknik olarak yetersiz olan haber fotoğrafları yazılı basın kuruluşlarının fotoğraf servisleri veya sayfa operatörleri tarafından çeşitli işlemlere tabii tutulmakta ve fotoğraf yayınlanabilir niteliğe dönüştürülmektedir. (Çözünürlükle oynama, renk düzenlemesi yapma, yeniden kadrajlama vb.)
- Sansür uygulanması gereken fotoğrafların ya da görüntü kirliliğine neden olan fotoğrafların kullanılmasından çekinilmelidir.

Daha detaylı bilgi için Haber Fotoğrafı Çekme modülünden yararlanabilirsiniz.

1.6.2. Basın fotoğrafçılığı

Bu alanda çalışan fotoğrafçılar anı yakalamada uzmanlaşmış konuyu adeta deklanşör ve kadraj yardımı ile yazan kişilerdir. Olayların içinden özü çekip almak onların işidir. Bu alanda fotoğraf çekimi yaparken şunlara dikkat edilmelidir;

- Olayda tek kişi varsa en iyi şekilde tanıtacak profilin yakalanması,
- Olayın geçtiği yeri tanıtılması,
- Olayın geçtiği an'ı ve zamanı en iyi şekilde belirlemesi,

- Pasif düzenlemeden kaçınılması,
- Fotoğrafa doğruluğu ile belge niteliği kazandırması,
- Fotoğrafta mümkün olduğunca olayların detaylarının verilmesi,

Fotoğraf yazının reklâmıdır, okumayı istekli kılar. Bazen de başlı başına bir haberdır.

1.7. Tanıtım(Reklâm) Araçlarında Fotoğraf

1.7.1. Tanıtım Araçları

Bir amaca yönelik basılmış ürünlerdir. Tasarlanma ve amaca uygunluğa göre sınıflandırılabilir.

Her yerde karşımıza çıkabilecek tanıtım araçlarından bazıları aşağıda sıralanmıştır.

- Afiş
- Broşür
- Bilbord
- Ambalaj vb.

1.7.2. Tanıtım Araçlarında Fotoğraf Kullanmanın Önemi

- Tanıtım amaçlı çekilen fotoğraflar gelen talebe uygun olarak tasarlandığı için konusu önceden belirlenmiştir.
- Konu ile ilgili ön hazırlık yapılmış olası gerekir.
- Çekimler genellikle atölye ortamında gerçekleşir.
- Ayrıntı, netlik ve konuya hakimiyet önemlidir.
- Büyük ebatlı çalışmalarda fotoğraf ve film özelliklerine dikkat etmek gerekir. Fotoğraf büyüdükçe grenlerinde büyüyeceği göz ardı edilmemelidir.
- Arka plan ve ön plan kompozisyonlarına dikkat edilmelidir.

1.7.3. Tanıtım Fotoğrafçılığı

- Bu alanda çekim yapacak olan fotoğrafçı ilk olarak konuyu ayrıntıları ile öğrenmeli, bilgi sahibi olmalıdır.
- Konuyu tam olarak yansıtacak kompozisyon özelliklerini kullanarak çekim yapmalıdır.
- Hareketli çekimlerde konuya hâkim olmalıdır.
- Objeyi en iyi açılardan yakalamalıdır.
- Yalnızca objeyi çekmek amaçlanmamalı çekimler bir sanat kaygısı taşıyarak yapılmalı görsellik ve estetik ön planda olmalıdır.
- Kullanılacak alana uygun resimler çekilmelidir.

1.8. Televizyon ve Sinemada Fotoğrafın kullanımı

1.8.1. Fotoğraftan Hareketli Görüntüye Geçiş

Televizyon ve sinema birbiriyle çok bağlantılı iletişim araçlarıdır. İkisinde de temel faktör görüntüdür. Televizyon ve sinemada kullanılan tekniklerde insanın fizyolojik zaafından yararlanır. Bu özelliği ile televizyon ve sinemayı fotoğraftan ayıran özellik görüntülerin arka arkaya gösterilmesi ile hareket izlenimi yaratılmasıdır. Bu da gözün çok hızlı hareketleri algılayamamasından kaynaklanır. Saniyenin 1/25'inden kısa sürelerdeki görüntüleri insan beyni algılayamaz. Bu nedenle bir saniyede 25 değişik görüntü arka arkaya gösterililiğinde göz, bu görüntüleri hareket ediyormuş şeklinde algılar.

Konu ile ilgili daha detaylı bilgi için Radyo- TV Tarihi Modulünden yararlanabilirsiniz.

1.8.2. Televizyon ve Sinema Sektörü

Türk Dil Kurumuna göre televizyon “vericiden iletilen dalgaların görüntü ve ses olarak görünmesini ve duyulmasını sağlayan aygıt” şeklinde tanımlanmıştır.

Kelime kökenine göre Yunanca Tele: Uzak, Latince Visio'dan gelen Vision: görüş birleşimiyle “Television: Uzakgörüm, Uzaktan görüntü” anlamına gelmektedir. Televizyonun bulunmasından sonra bu teknolojiyi ithal eden Türkiye, alete Türkçe bir isim bulmak yerine birçok dünya ülkesi gibi aynen kullanmıştır.

Televizyon, Elektromanyetik dalgalar yoluyla halkın doğrudan doğruya alması amacıyla yapılan hareketli veya sabit resimlerin, sesli veya sessiz kalıcı olmayan görüntülerinin renkli ya da siyah beyaz bir şekilde yayınlanmasını sağlar.

Televizyon sektörü gün geçtikçe etkinlik alanını genişletmekte ve yaşamın her alanında kendini hissettirmektedir. Ülkemizde ulusal, uluslar arası, bölgesel ve yerel çapta yayın yapan onlarca televizyon kuruluşu vardır. Bunun yanında bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerden televizyon sektörü de yararlanmakta ve internet üzerinden yayıncılık yapan televizyon kuruluşlarının sayısı her geçen gün artmaktadır. Aynı zamanda televizyon kuruluşları web siteleri açmakta ve internet üzerinden online yayınla izleyicilerine ulaşabilmektedir.

Sinema ise herhangi bir hareketi düzenli aralıklarla parçalara bölerek bunların resimlerini belirleme ve sonra bunları gösterici yardımıyla karanlık bir yerde, bir perde üzerinde yansıtarak hareketi yeniden oluşturma işidir. (TDK)

Bu hareketli görüntü, gözün aldanmasından meydana gelen bir görüntüdür. Saniyede ortalama olarak, aynı ekran üzerinde 24 defa değişen ve hareketlerinin birer devamı özelliğinde olmak kaydı ile çekilmiş filimler, sinema makinesinden geçerek, sahnede bulunan bir perde üzerine aksettiklerinde, ayrı ayrı olan bu resimlerin ayrılığı, göz tarafından fark edilmez: böylece, perdede, gerçekte olduğu gibi hareket eden görüntüler meydana gelmiş olur.

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 5.Maddesinde ' sinema: “tespit edildiği materyale bakılmaksızın, elektronik veya mekanik veya benzeri araçlarla gösterilebilen, sesli veya sessiz, birbiriyle ilişkili hareketli görüntüler dizisidir.” şeklinde tanımlanmıştır.

Lumiere kardeşler, ilk defa, hareket halinde film çeken makineyi yapmışlar ve 1896 yılında bu buluşlarını, ilk defa olarak halka göstermişlerdir. İlkel bir sinema görüntüsü veren bu buluştan sonra, sinema, bir hayli gelişmeler kazanmış: 1903 yılında, ilk defa konusu olan bir film yapılmış, bundan sonra olan gelişmelerle, bu görüntülere ses verilmiş, renkli olan görüntüler elde edilmiş ve bugünkü evrimleşmiş sinemaya ulaşılmıştır. Bugün sinema, en önemli bir dinleme, bilgiyi ve görgüyü arttırma, çeşitli konuları olan olayları, gerçekteki gibi, istenildiğinde görebilme imkânlarını sağlayan resim, müzik, tiyatro gibi güzel sanat kollarının hepsini birden kapsayan önemli buluşlardan biridir.

Sinema sektörü ülkemizde özellikle son yıllarda büyük bir ilerleme göstermiş, Türk sinemasının son dönem ürünleri uluslar arası alanda önemli başarılar kazanmıştır. Kültür Bakanlığı da sinema sektörünü desteklemek amacıyla sinema film üreticilerine çeşitli kaynaklar sağlamakta böylelikle sektörün uluslar arası alandaki başarılarını desteklemektedir.

Sinema sektörü teknolojik gelişmeleri de yakından takip etmektedir. Ülkemizde son dönem çekimi yapılan filmlerde teknolojiden daha fazla yararlanıldığı görülmektedir.

1.8.3. Sinemada Fotograf

Edward Muybridge'nin 1880 de hayvanların hareketlerini belgelemek için çektiği fotoğraf dizileri (Örnek: atın hareketlerinin birçok kamera ile birden çekilmesi bu dizilerde bir tanesidir.) sinema kamerasının gelişmesine yardımcı olmuştur. Sinemanın doğuş serüvenine fotoğrafı yerleştirebiliriz.

Sinemanın temeli fotoğraftır diyen görüş, fotoğrafa ait özelliği de sinemaya aktarmıştır. Bakış acısı, kompozisyon, derinlik, gerçeklik, vs. sesle birlikte sinema ve fotoğraf arasındaki farklar, benzerliklerden fazla olmaya başlamıştır. Gelişmelerle birlikte fotoğraf sinemadan kopmuştur.

Sinema ile fotoğrafın tek bağlantısı filmler için hazırlanmış afişlerdir. Tanıtım amaçlı yapılan afişlerde grafik tasarım materyallerinden biri olan fotoğraf da kullanılmaktadır. Etkili bir anlatım biçimi olması nedeniyle tasarımcılar tarafında tercih edilir. Fotoğraf üzerinde grafik programları kullanarak afiş, sanat yapıtı haline getirilebilir.

Resim1.4:

1.8.4. Televizyonda Fotoğraf

Televizyonda fotoğraf; bu sektörün işleyiş mekanizması diğer iletişim araçlarıyla bağlantılıdır. Üretilen her ürün tüketime yöneliktir tüketim için reklam birinci sırada yer alır. Hazırlanmış her reklamın kolay ulaşılabilir kitlesi televizyon izleyicisidir. Tasarım içinde etkili kullanılmış bir fotoğraf ekranda da iyi görünecektir.

Televizyon görüntü unsuruna dayanmaktadır. Görüntü unsuru eksik bilgiler çok önemli bir bilgi değilse televizyon açısından kullanılabilir bilgiler noktasında değerlendirilmez. Televizyon kuruluşları fotoğrafı zaman zaman görüntü unsuru olarak kullanılabilmektedir. Örneğin bir trafik kazasında hayatını kaybeden kişinin fotoğrafı haberde görüntü olarak kullanılabilmektedir. Bunun yanında pek çok program içeriğinde fotoğraf ikincil görüntü olarak kullanılabilmektedir.

1.9. İnternet Ortamında Fotoğrafın Kullanımı

1.9.1. Bilgisayar Ortamında Görsel İletişim

Bilgisayar ortamında görsel iletişimi; sınırsız bilgi, belge, fotoğraf kaynağı olarak adlandırabiliriz.

İnternetin bilgi ağı her geçen gün farklı sitelerin katılımı ile artmaktadır. Bu siteler arasında sadece fotoğraf yayıncılığı yapan fotoğraf siteleri de bulunmaktadır. Aslında tüm siteler sayfalarında fotoğrafa ve görsel malzemelere yer vermektedirler. Günümüzde internet ortamında fotoğraf kullanımı olmayan bir sayfaya erişmek mümkün değildir. Ancak kullanılan fotoğrafların diğer iletişim araçlarında olduğu gibi bir denetime tabi tutulduğunu söylemek mümkün değildir. İnternet yayıncılığında kullanılan haber ve fotoğraflar genellikle belli bir denetime tabi tutulmadan yayınlanmakta bu da etik bir takım değerlerin ihlal edilmesine neden olmaktadır.

Daha detaylı bilgi için İnternet Haberciliği Modülünden yararlanabilirsiniz.

Haberler

- Haberler
- Basın Açıklamaları, Tekzipler, Düzeltmeler
- Haber Arşivi
- Webtasarımlar için MEB Haber Bandı

RSS

- T.Dergisi
- Mevzuat Bankası
- Millî Eğitim Dergisi
- Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi

Öğretmen Atamaları

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), sözleşmeli ve kadrolu toplam 18 bin 18 öğretmen atadı. Öğretmen atamaları dolayısıyla MEB Başöğretmen Salonu'nda tören düzenlendi.

Bu haber 21036 kez okunmuştur.
21.08.2008-MEB

Öğretmen atamaları dolayısıyla MEB Başöğretmen Salonu'nda tören düzenlendi. Törende konuşan Millî Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin Çelik, bugün yapılacak 18 bin 193 atamaya birlikte iktidarları döneminde toplam 223 bin öğretmenin görev alacağını söyledi. Görevlendirilen 130 bin usta öğretici ve diğer personel ile birlikte 2003-2008 arasında MEB'in toplam 360 bin civarında istihdam oluşturduğunu kaydeden Bakan Çelik, kamudaki en büyük istihdamı MEB'in sağladığını anlattı.

Daha önce "2008 yılında toplam 30 bin öğretmen atanacağı" yönünde açıklama yaptığını belirten Bakan Çelik, ancak Devlet Personel Başkanlığı ve Maliye Bakanlığı ile yapılan görüşmeler sonucunda bu rakamın 35 bine çıkarılmasının kararlaştırıldığını kaydetti. Bakan Çelik, 2008 Şubat ayında yaklaşık 7 bin öğretmen atadıklarını, bugün de 18 bin 193 öğretmen atanacağını ifade ederek, "Sonbaharda da 10 bin öğretmen ataması daha varacağız. Rivajca 2008 yılında toplam 35 binin üzerinde arkadaşımız aramıza öğretmen

Bilgisayar bilgi ve belgeye rahat ulaşılma olanağı sağladığı için tercih edilen bir görsel iletişim aracıdır. Bilgisayar ortamında görsel iletişimi başlatabilmek için olması gereken işlem basamakları aşağıdaki gibi olmalıdır.

- İletişimi başlatacak kaynak,
- İletişimde kullanılacak kanal bilgisayar,
- Görsel iletişim için web sitesi,

1.9.2. İnternet Ortamında Görüntü ve Fotoğraf Kullanımının amacı

İnternet ortamında görüntü ve fotoğraf kullanımının amacını maddeler halinde sıralayacak olursak;

- Bilgiyi desteklemek,
- Estetik bir görüntü sağlamak,
- Dikkati çekmek,
- Kaynak aktarımını sağlamak,
- Paylaşımı arttırmak,

20

- Etkili iletişim sağlamak,
- Akılda kalıcılığı arttırmak,
- Tasarım elemanlarını desteklemek, şeklinde sıralayabiliriz.

1.9.3. Fotoğrafın İnternete Aktarılması

İnternete fotoğraf aktarmak teknolojik gelişmeler sayesinde her bilgisayar kullanıcısı tarafından yapılabilir hale gelmiştir. İnternet ortamına fotoğraf aktarırken çoğunlukla bilgisayarın işletim sisteminden ve web sitesinin yazılım programlarının sunduğu imkânlardan yararlanır. Örneğin mail hizmeti sunan sitelerde resim ekleme sisteminden yararlanılarak fotoğraf gönderilebilmekte ve mail pencerelerinden bu fotoğraflar görüntülenebilmektedir.

Fotoğrafın internete aktarılmasında birçok yol vardır. Bunlardan en çok kullanılanları ya da bilinenleri sıralayalım;

- Çekilmiş olan fotoğrafı tarayıcı yardımı ile bilgisayara aktarmak buradan internete göndermek,
- Dijital fotoğraf makineleri kullanarak bilgisayara direk aktarmak, ve internete göndermek,
- Bilgisayara aktarılan fotoğrafın çeşitli grafik programlar kullanılarak internete aktarılması vb.

1.9.4. İnternette Fotoğrafın Sunuluşu ve Satışı(Telif hakları)

Öncelikle İnternet'in telif hakları açısından özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- İnternet ortamında eserler son derece kolay çoğaltılabilmekte ve dağıtılabilmektedir. Herhangi bir eser, çok kısa bir süre içerisinde binlerce ve hatta milyonlarca kişi tarafından kopyalanabilmektedir. Ve bu yapılırken asıl nüsha ile çoğaltılan nüsha arasında hiçbir kalite farkı da bulunmamaktadır.
- Web sayfaları ya da içeriği ile ilgili korumanın sınırları tam olarak belirlenmemektedir.
- İnternet, etkileşimli yapısıyla ve sanal gerçeklik uygulamaları gibi teknolojik gelişmeler ile klasik eser tanımını zorlamaktadır.
- Devletlerin yıllardır fikri haklar alanına ait düzenlemeleri hükümler hakkında bağlı düzenlemeler olarak görmeleri uluslararası alandaki işbirliği çalışmalarının yetersiz kalmasına sebep olmuştur.
- İnternet'in hiçbir hukuki kişiliğe ya da kuruma ait olmayan bir yapıda bulunması ve bu şekilde gelişmesi yapılacak düzenlemeleri zorlaştırmaktadır.

- İnternet'in bir özgürlük ortamı olarak, fazladan yasal ya da teknik düzenlemelerle gelişiminin kısıtlanması istenmemektedir.
- İnternet üzerinden yapılan hak tecavüzlerinde, tecavüzü yapanın tespiti ve bu ihlalin önlenmesi son derece güç olmaktadır.
- Uygulanacak hukukun tespiti yani Devletler Hususi Hukukuna ilişkin sorunlar bulunmaktadır.

Fotoğrafi sunduğunuz ya da satışını yapmak istediğiniz sitelerle yapacağınız sözleşmeler fotoğrafınızın ve telif haklarınızın korunmasında güvenli olmayabilir.

1.9.5. Fotoğraf Kullanarak Web Sitesi Tasarım

Web sitesi tasarımında fotoğraf, önemli tasarım elemanlarından biridir. Web sitesinde kullanılacak fotoğrafların seçiminde dikkat edilmesi gereken tasarım ilkeleri şunlardır;

- Seçilen fotoğraf konuya uygun olmalı,
- Web sitesinde kullanılan renkler içinde ne arka nede ön planda olmalı,
- Ölçüleri çok büyük veya görünümü rahatsız edecek kadar küçük olmamalıdır,
- Fotoğraf internete aktarılırken çözünürlüğüne dikkat edilmeli, görüntü bozuk ya da iri grenli olmamalı,
- Fotoğraf yazıyı desteklemeli, yazıyı okutmalı,
- Fotoğraf yerleştirilirken kompozisyon ilkeleri göz önünde bulundurulmalıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İletişim araçları ve fotoğraf ilişkisi hakkında araştırma yapınız.	➤ Kaynak kitaplardan ve internetten yararlanabilirsiniz.
➤ Basın fotoğrafı örneklerini incelemek	➤ Değişik gazetelerden aynı konulu haberleri inceleyiniz.
➤ Tanıtım fotoğrafı örneklerini incelemek	➤ Kullanılan fotoğrafların boyutlarına ve çözünürlüklerine dikkat ediniz.
➤ Televizyon ve sinema fotoğraf örneklerini incelemek	➤ Televizyon yayınlarında özellikle haber bültenlerinde kamerayla alınan görüntüler dışında kullanılan görsel malzemelere dikkat ediniz.
➤ İnternet ortamında fotoğraf kullanımını incelemek	➤ Farklı internet sitelerini inceleyiniz.

UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. İletişim araçları ve fotoğraf ilişkisi hakkında araştırma yaptınız mı?		
2. Basın fotoğrafı örneklerini incelediniz mi?		
3. Tanıtım fotoğrafı örneklerini incelediniz mi?		
4. Televizyon ve sinema fotoğraf örneklerini incelediniz mi?		
5. İnternet ortamında fotoğraf kullanımını incelediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında Hayır yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer Hayır cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelimeleri yazınız.

1. Fotoğraf kelimesi, Yunancave Latince sözcükleri birleştirilerek oluşturulmuş bir bileşik isimdir.
2. İlk fotoğrafı çekmiştir. Penceresinden görünümü,(1826)ışığa duyarlı maddeyi sekiz saat pozlayarak negatif görüntü elde etmiştir.
3. Fotoğrafın kitlesel tüketim aracı olarak daha geniş bir alana yayılması, ile gerçekleşmiştir
4. Televizyon ve sinemayı fotoğraftan ayıran ; görüntülerin arka arkaya gösterilmesi ile gibi görünmesidir.
5. İletişim araçlarında fotoğrafın yeri; iletilmek istenen mesajı görsel iletişim araçlarından biri olan fotoğraf ilehale getirmektir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Gerekli ortam sağlandığında, iletişim araçlarında fotoğraf kullanımda telif haklarının neler olduğunu bilerek yasal çerçeveye uygun davranabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çektiğiniz bir fotoğraf üzerindeki haklarınızı araştırınız.

2. FOTOĞRAFIN KULLANIMI İLE İLGİLİ YASALAR VE TELİF HAKLARI

2.1. Fotoğraf Kullanmada Etik Anlayış

Ahlâk, toplumda yerleşmiş değer yargılarıdır. Ahlâka aykırı davranış zararlıdır. Ahlâka aykırı davranış “zararlı” olduğu için “kötüdür”. Ahlâk normlarının kontrol aracı ise vicdandır. Vicdan, “Bazı ahlâk normlarının içten, doğru ve zorunlu olarak kabul edilmesi ve bu kuralların ihlali halinde bir sorumluluk duygusunun meydana gelmesi” demektir. Bu nedenle, ahlâk kurallarının uygulanması herhangi bir kurum ve kuruluşun değil, insanın kendi vicdanının kontrolüne bağlıdır. İnsanın kabul ettiği ahlâk kurallarının denetleyicisi, insanın kendisidir.

Etik ise, ahlak kurallarını ve bunların nitelikleriyle uygulamalarını konu alan bilim dalıdır. Birey davranışlarıyla ilgili kullanılan ahlak terimlerini ve kurallarını incelemekte, ahlaki tutumların ardındaki yargıları ele almaktadır. Etiğin konusu ahlaktır ve sorunsal ahlakın açıklanması ve buna bağlı olarak ilkelerin saptanması ve ahlaki bir disiplin ya da yaklaşımın elde edilmesi çabasıdır. Ahlak öğretilerinde ortaya çıkan ayrılıklar temelde iyi ve kötünün tanımlanmasındaki farklı yaklaşımlar sonucu belirlenmektedir.

Her meslekte olduğu gibi fotoğrafçılık mesleğinde de etik bir takım değerler vardır. Fotoğrafi çeken kişi o ürünü oluştururken bir emek harcamaktadır. Dolayısıyla emeğinin karşılığını almak isteyecektir. Bu noktada o ürün üzerinde birtakım haklara sahip olacaktır.

Fotoğrafçı ister sanatçı olsun isterse olmasın ürettiği fotoğrafın sahibidir. Fotoğrafını yasa dışı kullanan, fotoğraf ister sanat eseri olsun veya olmasın bir emeği gasp etmiştir. Yapılması gereken kanunda var olan maddeler doğrultusunda fikri eser sayılan fotoğrafın ederinin davalıya ödetilmesidir.

Fotoğrafçı, üreteceği fotoğrafı hür iradesi ile ister sanat eseri, ister belgesel, ister de habersel olarak üretme hakkına sahiptir

Fotoğrafın aynı zamanda fikri görsel bir ürün olduğunu düşünürsek, günümüzde cep telefonu ile çekilse bile bir fotoğrafın fikri hakları sahibine aittir ve her fotoğraf sahibinin hususiyetini taşır.

Basın meslek ilkelerinden biri olan “Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymüş gibi kamuoyuna sunulamaz.” ifadesi yer almaktadır. Bu ürünler arasında fotoğraf da yer almaktadır.

2.2. İlgili Yasalar

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Everensel Beyannamesi 27.Maddesine göre “herkes yaratıcısı olduğu (buna fotoğraf da dahil) ürünlerden doğan manevi ve maddi çıkarlarını koruma hakkına sahiptir. Bu hakları kaldırmaya ne hükümetler ne de devletler teşebbüs bile edemez.” maddesi yer almaktadır.

5846 Sayılı **Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu** eseri “Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsulleridir.” şeklinde tanımlamıştır.

Kanuna göre fotoğraflar iki gruba ayrılmakta ve bu gruplar yasada şöyle tanımlanmaktadır.

- Bedii (güzel, estetik) vasfı (hali) bulunmayan teknik ve ilmi mahiyette (aslı) fotoğraflar ilim ve edebiyat eseri,
- Estetik (güzel) değere sahip fotografik eserler ve slaytlar, güzel sanat eseri olarak kabul edilmektedir.

Aynı kanuna göre eser sahibinin hakları ve haklarına saldırı söz konusu olduğunda hukuki olarak haklarını nasıl arayacağı açıkça belirtilmiştir.

Bunun yanında fikir haklarıyla ilgili olarak uluslar arası nitelikte "çok taraflı sözleşmeler" imzalanmıştır. Bu çok taraflı sözleşmelere örnek olarak Bern, Brüksel ve Cenevre, Roma, Stockholm Sözleşmesi, Paris Sözleşmesini verebiliriz.

Ayrıca konuyla ilgili olarak "Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü (WIPO)", Uluslar arası ticareti belirli kurallara bağlayarak düzenlemek için “Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)” “Dünya Ticaret Örgütü (WTO)” kurulmuştur.

Ülkemizde fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların çağdaş anlamda hukukî güvenceye bağlanması FSEK ile gerçekleşmiştir (1 Ocak 1952).

Konuyla ilgili olarak daha detaylı bilgi için Fikri Haklar Modülünden yararlanabilirsiniz.

2.3. Telif Hakları

Genel anlamda telif hakları, eser sahibine rızası olmaksızın esrinin kopyalanmasını, değiştirilmesini, dağıtılmasını veya çoğaltılmasını önleyen kurallar ve kanunlar la korunmuş haklardır.

2.3.1. Fotoğrafta Telif Hakları

Fotoğrafçılıkta ise telif hakkı, deklanşöre basılarak, görüntünün filme yerleştirildiği an başlar ve başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden kazanılır.

Sanat eserlerinin hemen hemen hepsinde telif hakları karşımıza çıkar. Fotoğrafçılıkta durum diğer sanat eserlerine oranla farklıdır. Müzik, edebiyat ve görsel sanatlar alanındaki pek çok çalışmanın tersine fotoğraf "konu"ya ilişkin olduğu için yani aynı konuyu başka bir fotoğrafıda görüntüleyebilir, dolayısıyla fotoğrafta telif hakları diğer sanat dallarındaki çalışmalara kıyasla daha esnektir.

2.3.2. Fotoğrafçılıkta Telif Haklarının Kullanımı

Bir fotoğraf üzerinde hak iddia edebilmek için aşağıdaki kuralları göz önünde bulundurmanız gerekir.

- Fotoğrafın asgari düzeyde özgünlük taşıması gerekir. Özgünlük telif hakkının olmazsa olmazıdır. Fotoğraf, eser sahibine ait yaratıcı kompozisyonlar taşıması gerekir.
- Türev çalışmalar asli çalışmanın koruma kapsamını etkilememelidir.(çeviri, sanatsal reproduksiyon, ses kayıt gibi);bunu bir örnekle açıklayalım bir fotoğraf sanatçısı bir içecek firmasını reklam çekimi konusunda anlaşmıştır. Firmanın talebi üzerine düz beyaz ya da sarı zemin önünde içeceğin olduğu üç adet fotoğrafı teslim ederek firmaya sınırlı lisans hakkı tanımıştır. Bunun üzerine firma içeceğin çekimini başka fotoğrafçıya vermiş ve reklamlarında yeni çekilen fotoğrafları kullanmıştır. İlk fotoğrafçı çekilen fotoğrafların kendi çektiği fotoğraflarla benzerlik taşıdığı gerekçesi ile dava açmış fakat mahkeme tarafından haklı bulunmamıştır."çekilen fotoğrafların birbirinin kopyası değil; esasen telif hakkıyla teminat altına alınan şişe malzemesinin ve marka işaretinin türev çalışmaları olduğuna işaret etmiştir.
- İhlal söz konusu olabilmesi için telif hakkı korumasından yararlanan bir başka fotoğraf olmalıdır; Telif hakkının ihlaline dayalı bir dava açılabilmesi için öncelikle ihlale yola açtığı iddia edilen fotoğrafın asıl fotoğrafla ciddi ölçüde benzerlik taşıması gerekir.

- Bir eser üzerinde telif hakkı ortaklığı kendiliğinden doğmaz. Açıkça kararlaştırılması gerekir. Bir kişinin veya firmanın mülkiyeti kendinde kalmak şartı ile fotoğrafçıyı kiralaması durumudur. Bazen kiralayan firma konuya yönelik mülkiyet hakkını iddia ederek fotoğraflar üzerinde de mülkiyet iddiasında bulunabilir. Bu durumu bir örnekle açıklayalım. Firma bir gösteri ve konukların fotoğraflanması için, fotoğraf sanatçısı ile anlaşır. Firma bu fotoğrafların bir kısmını kullanarak bir kitap yayımlamıştır. Bunun üzerine fotoğrafçı telif haklarının ihlali söz konusu olduğu için dava açmıştır. Firma konunun mülkiyetinin kendisinde olduğunu iddia etmiş dolayısıyla konukları, kıyafetlerin, gösterinin üzerinde de denetim yetkilerinin olabileceğini öne sürmüşlerdir. Mahkeme firmayı haklı görmemiş; “bir fotoğraf üzerinde telif hakkı ortaklığının söz konusu olabilmesi için tarafların çalışmaya başlamadan önce bununla ilgili sözleşme yapmaları gerektiğini” belirtilmiştir Ayrıca mahkeme fotoğrafın konusunun da telif hakkı kapsamına alınabilecek bir unsur olmadığını işaret etmiştir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Fotoğraf kullanımı ile ilgili yasalar, telif hakları ve fotoğraf kullanmadaki etik anlayış ile ilgili bilgileri incelemek</p>	<p>➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz..</p>
<p>➤ Fotoğraf kullanımı ile ilgili yasalar, telif hakları ve fotoğraf kullanmada ki etik anlayış ile ilgili örnekleri yorumlamak</p>	<p>➤ Özellikle internet sitelerinde yayınlanan fotoğraflara dikkat ediniz.</p>

UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Fotoğraf kullanımı ile ilgili yasalar, telif hakları ve fotoğraf kullanmadaki etik anlayış ile ilgili bilgileri incelemek		
2. Fotoğraf kullanımı ile ilgili yasalar, telif hakları ve fotoğraf kullanmada ki etik anlayış ile ilgili örnekleri yorumlamak		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında Hayır yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer Hayır cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru kelimeleri yazınız.

1. Eser sahibine rızası olmaksızın esrinin kopyalanmasını, değiştirilmesini, dağıtılmasını veya çoğaltılmasını önleyen kurallar ve kanunlar la korunmuş olan haklarınadenir..
2. Fotoğrafçılıkta telif hakkı,basılarak görüntünün filme yerleştirildiği an başlar ve başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın kendiliğinden kazanılır.
3. Ülkemizde fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların çağdaş anlamda hukukî güvenceye bağlanması ile gerçekleşmiştir.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modülü bitirdiniz. Modül sonunda kazanacağınız yeterliği kazanıp kazanmadığınızı ölçen bir ölçme aracı öğretmeniniz tarafından hazırlanarak size uygulanacaktır. Bu uygulama sonucunda bir üst modüle geçip geçemeyeceğiniz size öğretmeniniz tarafından bildirilecektir

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1-CEVAP ANAHTARI

1	photo / graph
2	Joseph Niepce
3	I.Dünya Savaşı
4	Hareket ediyormuş
5	Somut

ÖĞRENME FAALİYETİ-2-CEVAP ANAHTARI

1	Telif Hakları
2	Deklanşöre
3	Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu

KAYNAKÇA

- OSKAY Ünsal XIV. yy. **Günümüzde Kitle İletişimin Kültürel İşlevleri**, Ankara Üniv.S.B.Fak. yay.1982,s.310
- GÜRGEN Haluk,“**Reklamcılık ve metin yazarlığı**” Eskişehir,Anadolu ün.yay.s..15
- ÖZKÖK,1985,93(internette alınmış metin)
- KIRBAŞ İsmail
- TUNÇKAN Ergun,“**Grafik İletişimde Sosyal, Ekonomik Değişkenlerle gündem Kaynakları Arasındaki İlişki**”.Anadolu üni. Açık öğretim fak. yay. Eskişehir,1989,s.1-58
- BEKTAŞ Dilek,“**Çağdaş Grafik Tasarım Gelişimi**”. Yapı Kredi yay. Ekim,1992
- MUTLU Erol, “**Televizyonu Anlamak**”.Gündogan yay. Ankara,1991
- ÖZKÖK Ertugrul, “**Sanat İletişim İktidar.**”Tan Kitap Yay. Ankara,1982
- İMANCER Ahmet,“**Türk Gazeteciliğinde Basın Fotoğrafçılığının kamuoyu Oluşturmadaki Rolü.**”E.Ü.S.B.E(yayımlanmamış doktora tezi)İzmir,1993
- Gazetecilik Enstitüsü Dergisi,“**Haber nasıl toplanır.**”Sayı:12, 1961
- CHARON jean Mariz, “**Medya Dünyası**”.İletişim yay.1992
- AZİZ Aysel,1982:2
- İPEK İsmail,“**Bilgisayarlar, Görsel Tasarım ve Görsel Öğrenme Stratejileri**”.Bilkent üniversitesi.
- TOPÇUOĞLU Nafiz,“**Fotoğraf ölmedi ama Tuhaf Kokuyor.**”Yapı Kredi Yay. İstanbul,2000
- www.foveo.org